

5.3.08

לכבוד	לכבוד
מר מרדכי מרדכי	מר אריאל אטיאס
מנכ"ל משרד התקשורת	שר התקשורת
רחוב יפו 23	רחוב יפו 23
ירושלים	ירושלים
ובפקס: <u>02-6240029</u>	ובפקס: <u>02-6240029</u>
שלום רב,	שלום רב,

הנדון: ייצוג הולם לנשים ערביות במשרד התקשורת

הריני לפנות אליכם בעניין הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות במשרד התקשורת וכדלקמן:

1. בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה "ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזים והצ'רקסים, בשירות המדינה" לשנת 2006 עולה, כי מקרב 131 עובדים במשרד התקשורת, רק אשה ערבית אחת מועסקת במשרד לעומת 65 נשים יהודיות. היינו, ייצוג הנשים הערביות במשרד התקשורת נכון לשנת 2006 עמד על 1.5% מכלל הנשים במשרד ו- 0.76% מכלל העובדים במשרד. יצוין, כי אחוז הגברים הערבים המועסקים במשרד התקשורת נכון לשנת 2006 עמד על 2.3%.
2. בכלל, אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה הינו נמוך יחסית ובשנת 2006 הוא הגיע ל- 2% בלבד מכלל המועסקים בשירות המדינה, כאשר אחוזן של הנשים הערביות מכלל האוכלוסייה בישראל הגיע בשנת 2006 ל- 8.2% מכלל האוכלוסייה בישראל ו- 49% מכלל האוכלוסייה הערבית אזרחי ישראל.¹ יודגש, כי בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה אודות ייצוג האזרחים הערבים בשירות המדינה נכון לשנת 2004, עמד אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה על כ- 1.9%. היינו, במהלך השנתיים בין 2004 עד ל- 2006 עלה אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה אך ורק ב- 0.1%! כמו כן, גם ייצוג כלל הערבים המועסקים בשירות המדינה הינו נמוך. בשנת 2006 הגיע אחוז הערבים המועסקים במשרדים השונים בשירות המדינה ל- 5.9% כאשר אחוזן מכלל אוכלוסיית האזרחים עמד בשנת 2006 על כ- 17%.²
3. חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט – 1959 מחייב בסעיף 15א את משרדי הממשלה ליתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים ושל האוכלוסייה הערבית בקרב העובדים

¹ החישוב לא נולד את האוכלוסייה הערבית במזרח ירושלים וברמת הגולן.
² החישוב לא נולד את האוכלוסייה הערבית במזרח ירושלים וברמת הגולן.

בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך. סעיף 15א קובע:

- (א) בקרב העובדים בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך, יינתן ביטוי הולם, בנסיבות הענין, לייצוגם של בני שני המינים, של אנשים עם מוגבלות, של בני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזית והצירקסית, ושל מי שהוא או שאחד מהוריו נולדו בארץ (בחוק זה – ייצוג הולם).
- (ב) הממשלה תפעל לקידום ייצוג הולם בקרב העובדים בשירות המדינה בהתאם ליעדים שתקבע, ולשם כך, בין השאר – "...

4. גם בית המשפט העליון הכיר זה מכבר בחובת המוטלת על רשויות המדינה להבטיח ייצוג הולם כאמצעי להעדפה מתקנת לצורך השגת השוויון בין המינים. בית המשפט קבע את חשיבות מימושו של עקרון ההעדפה המתקנת לצורך הבטחת ייצוגה של הקבוצה המוחלשת. כמו כן קבע את חובת רשויות השלטון להבטיח ייצוג הולם לנשים בשירות המדינה כאשר חובה זו מחייבת עשיית מאמצים נמרצים למתן ביטוי הולם לייצוג הנשים בשירות המדינה והוסיף כי הפליה נבחנת לפי מבחן התוצאה ולא לפי מבחן הכוונה. גם החובה להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית נקבעה בפסיקת בית המשפט העליון וזאת עוד בטרם יתקן חוק שירות המדינה (מינויים) ויחייב הבטחת ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית.

ראו: בג"ץ 453/94 שדולת הנשים נגד ממשלת ישראל פד"י מח(5) 501; בג"ץ 2671/98 שדולת הנשים נגד שר העבודה והרווחה, פד"י נב(3) 630; בג"ץ 6924/98 האגודה לזכויות האזרח נגד ממשלת ישראל, נה(5) 15, 28; בג"ץ 10026/01 עדאלה נגד ראש ממשלת ישראל פ"ד נז(3) 31.

5. יודגש, כי למרות שהוראת סעיף 15א לחוק שירות המדינה מחייבת הבטחת ייצוג הולם הן לקבוצת הנשים והן לאוכלוסייה הערבית, יש לפרש את הוראת החוק הניל כזו המחייבת מתן ביטוי הולם לא רק לכל קבוצה לחוד אם כי שילובן של שתי הקבוצות ביחד, היינו הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות בשירות המדינה.

6. חובת הבטחת הייצוג ההולם הן לנשים והן לקבוצות מיעוט לאומיות, מעוגנת גם באמנות הבינלאומיות השונות לרבות ובמיוחד באמנה הבינלאומית לביעור כל צורות ההפליה נגד נשים משנת 1979 אשר נחתמה ואושררה ע"י ישראל בשנת 1991. במהלך שנת 2005 הוציאה ועדת האו"ם האחראית על יישום האמנה מספר הערות למדינת ישראל, ביניהם הדאגה כי ייצוגן של נשים ערביות בשירות מדינה הינו נמוך במיוחד, ובלשון הוועדה:

"While noting the increase in the number of women in the Knesset, the Committee remains concerned about the low level of representation of women in decision-making positions in local authorities. It is also concerned that the number of women in high-level positions in the civil service and foreign service remains low. The Committee is further concerned about the

low level of representation of Israeli Arab women in these areas."

(הדגשה לא במקור)

לעיון בהחלטת ועדת האו"ם ראו:

<http://www.adalah.org/features/women/concluding-cn-22jul05.pdf>

7. אכן, בשנים האחרונות אישרה הממשלה מספר תוכניות להכטחת ייצוג הולם של האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה וזאת במטרה להביא ליישום החובה להבטחת ייצוג הולם לפי סעיף 15א לעיל. כך למשל, בתאריך 27.1.04 החליטה ועדת השרים לענייני ערבים (החלטה מס' 1402) לדאוג לכך שתוך 3 שנים מיום ההחלטה הני"ל יעלה ייצוג האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה ל- 8% ובתום 5 שנים יעלה ל- 10%. אולם, בשנת 2004 וכאשר אחוז האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה נשאר כמעט על כנו, אישרה הממשלה בהחלטתה מיום 12.3.06 (החלטה מס' 4729) כי בין השנים 2006-2008 תקצה נציבות שירות המדינה מידי שנה 37.5 משרות חדשות שיאוּשְׁו ע"י מועמדים כשירים מקרב האוכלוסייה הערבית. גם החלטה זו לא הניבת פרי ואחוז הערבים בכלל והנשים הערביות בפרט בקרב העובדים בשירות המדינה נותר כמעט ללא שינוי. מספר חודשים לאחר מכן ובהחלטת הממשלה מס' 414 הוחלט להאריך בשנתיים נוספים את היעדים שנקבעו ואושרו בהחלטת הממשלה מס' 1402 מיום 27.1.04. היינו, במקום להגיע ליעד 8% של עובדים ערבים בשירות המדינה עד 2008 ו- 10% 2009, נקבע כי היעד יוארך עד ל- 2008 ו- 2010 בהתאמה. למרות זאת, גם החלטה 414 לא מומשה ובתאריך 11.11.07 אישרה הממשלה פעם נוספת בהחלטה מס' 2579 את הארכת מימוש היעד של 10% ייצוג לאוכלוסייה הערבית בשירות המדינה עד לשנת 2012.
8. יוצא, כי למרות החובה החטוקה המחייבת להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ולבני שני המינים ולמרות אישורן של החלטות שונות ע"י הממשלה, אין שינוי בייצוגן של נשים ערביות בשירות המדינה בכלל ובמשרד התקשורת בפרט. החלטות הממשלה רוקנו מתוכן והפכו לאות מתה. כך למשל, לפי דו"ח נציבות שירות המדינה לשנת 2006 נתקבלו במשרד התקשורת 11 עובדים חדשים כאשר לא נתקבלה אף אשה ערבייה וזאת למרות תת הייצוג שלהן במשרד.
9. למותר לציין, כי הבטחת ייצוג גברים ערבים בלבד למשרד התקשורת, אינה מוציאה ידי חובתכם במילוי אחרי חובת הבטחת ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ומוטלת עליכם החובה להשקיע מאמצים נמרצים להבטחת ייצוגן של הנשים הערביות בהיותן קבוצה מוחלשת בתוך האוכלוסייה הערבית, אחרת לא רק שיהיה לכם יד בהפליית האוכלוסייה הערבית לעומת היהודית אלא גם בהפליה בין שני המינים בקרב האוכלוסייה הערבית.
10. לאור האמור לעיל, נא להעביר אלינו מידע מפורט אודות יישום החלטות הממשלה שצוינו לעיל והצעדים הננקטים על ידי משרדכם להבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות וכדלקמן:

- א. מי הממונה על ביצוע החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 במשרדכם ;
- ב. מהו התקציב המוקצה לצורך הבטחת יישום ההחלטה ;
- ג. איזה צעדים ננקטו על ידי משרדכם מאז החלטה מס' 1402 ועד היום לקליטת נשים ערביות במשרדכם ;
- ד. מהם הצעדים שהנכם נוקטים כדי להבטיח יישום החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 לצורך הבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות במשרדכם.

לטיפולכם המהיר, אודה.

בכבוד רב,
סאוסן זהר, עורכת-דין

5.3.08

לכבוד	לכבוד
מר חזי קוגלר	מר בנימין בן אליעזר
מנכ"ל המשרד לתשתיות לאומיות	שר התשתיות הלאומיות
רחוב יפו 126	רחוב יפו 216
בניין שערי העיר, ת.ד. 36148	בנין שערי העיר ת.ד. 36148
ירושלים 91360	ירושלים 91360
ובפקס : 02-5006720	ובפקס : 02-5006715
שלום רב,	שלום רב,

הנדון: ייצוג הולם לנשים ערביות במשרד לתשתיות לאומיות

הריני לפנות אליכם בעניין הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות במשרד לתשתיות לאומיות וכדלקמן:

1. בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה "ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזים והצירקסים, בשירות המדינה" לשנת 2006 עולה, כי מקרב 158 עובדים במשרד המדע, אין אף אשה ערבייה המועסקת במשרד וזאת לעומת 80 נשים יהודיות. היינו, ייצוג הנשים הערביות במשרד לתשתיות לאומיות נכון לשנת 2006 עמד על 0% מכלל הנשים בפרט ומכלל העובדים במשרד. יצוין, כי אחוז הגברים הערבים המועסקים במשרד לתשתיות לאומיות נכון לשנת 2006 עמד על 5%.
2. בכלל, אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה הינו נמוך יחסית ובשנת 2006 הוא הגיע ל- 2% בלבד מכלל המועסקים בשירות המדינה, כאשר אחוזן של הנשים הערביות מכלל האוכלוסייה בישראל הגיע בשנת 2006 ל- 8.2% מכלל האוכלוסייה בישראל ו- 49% מכלל האוכלוסייה הערבית אזרחי ישראל.¹ יודגש, כי בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה אודות ייצוג האזרחים הערבים בשירות המדינה נכון לשנת 2004, עמד אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה על כ- 1.9%. היינו, במהלך השנתיים בין 2004 עד ל- 2006 עלה אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה אך ורק ב- 0.1%! כמו כן, גם ייצוג כלל הערבים המועסקים בשירות המדינה הינו נמוך. בשנת 2006 הגיע אחוז הערבים המועסקים במשרדים השונים בשירות המדינה ל- 5.9% כאשר אחוזן מכלל אוכלוסיית האזרחים עמד בשנת 2006 על כ- 17%.²

¹ החישוב לא כולל את האוכלוסייה הערבית במזרח ירושלים וברמת הגולן.
² החישוב לא כולל את האוכלוסייה הערבית במזרח ירושלים וברמת הגולן.

3. חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט – 1959 מחייב בסעיף 15א את משרדי הממשלה ליתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים ושל האוכלוסייה הערבית בקרב העובדים בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך. סעיף 15א קובע:

(א) בקרב העובדים בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך, יינתן ביטוי הולם, בנסיבות הענין, לייצוגם של בני שני המינים, של אנשים עם מוגבלות, של בני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרונית והצירקסית, ושל מי שהוא או שאחד מהוריו נולדו בארץ (בחוק זה – ייצוג הולם).

(ב) הממשלה תפעל לקידום ייצוג הולם בקרב העובדים בשירות המדינה בהתאם ליעדים שתקבע, ולשם כך, בין השאר – "...

4. גם בית המשפט העליון הכיר זה מכבר בחובת המוטלת על רשויות המדינה להבטיח ייצוג הולם כאמצעי להעדפה מתקנת לצורך השוויון בין המינים. בית המשפט קבע את חשיבות מימושו של עקרון ההעדפה המתקנת לצורך הבטחת ייצוגה של הקבוצה המוחלשת. כמו כן קבע את חובת רשויות השלטון להבטיח ייצוג הולם לנשים בשירות המדינה כאשר חובה זו מחייבת עשיית מאמצים נמרצים למתן ביטוי הולם לייצוג הנשים בשירות המדינה והוסיף כי ההפליה נכחנת לפי מבחן התוצאה ולא לפי מבחן הכוונה. גם החובה להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית נקבעה בפסיקת בית המשפט העליון וזאת עוד בטרם יתוקן חוק שירות המדינה (מינויים) ויחייב הבטחת ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית.

ראו: בג"ץ 453/94 **שדולת הנשים נגד ממשלת ישראל** פד"י מח(5) 501; בג"ץ 2671/98 **שדולת הנשים נגד שר העבודה והרווחה**, פד"י נב(3) 630; בג"ץ 6924/98 **האגודה לזכויות האזרח נגד ממשלת ישראל**, נה(5) 15, 28; בג"ץ 10026/01 **עדאלה נגד ראש ממשלת ישראל** פ"ד נז(3) 31.

5. יודגש, כי למרות שהוראת סעיף 15א לחוק שירות המדינה מחייבת הבטחת ייצוג הולם הן לקבוצת הנשים והן לאוכלוסייה הערבית, יש לפרש את הוראת החוק הנ"ל כזו המחייבת מתן ביטוי הולם לא רק לכל קבוצה לחוד אם כי שילובן של שתי הקבוצות ביחד, היינו הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות בשירות המדינה.

6. חובת הבטחת הייצוג ההולם הן לנשים והן לקבוצות מיעוט לאומיות, מעוגנת גם באמנות הבינלאומיות השונות לרכות ובמיוחד באמנה הבינלאומית לביעור כל צורות ההפליה נגד נשים משנת 1979 אשר נחתמה ואושררה ע"י ישראל בשנת 1991. במהלך שנת 2005 הוציאה ועדת הארמים האתראית על יישום האמנה מספר הערות למדינת ישראל, ביניהם הדאגה כי ייצוגן של נשים ערביות בשירות המדינה הינו נמוך במיוחד, ובלשון הוועדה:

"While noting the increase in the number of women in the Knesset, the Committee remains concerned about the low level of representation of women in decision-making positions in local authorities. It is also concerned that the number of women

in high-level positions in the civil service and foreign service remains low. **The Committee is further concerned about the low level of representation of Israeli Arab women in these areas.**"

(הדגשה לא במסור)

לעיון בהחלטת ועדת האו"ם ראו:

<http://www.adalah.org/features/women/concluding-en-22jul05.pdf>

7. אכן, בשנים האחרונות אישרה הממשלה מספר תוכניות להבטחת ייצוג הולם של האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה וזאת במטרה להביא ליישום החובה להבטחת ייצוג הולם לפי סעיף 15א לעיל. כך למשל, בתאריך 27.1.04 החליטה ועדת השרים לענייני ערבים (החלטה מס' 1402) לדאוג לכך שתוך 3 שנים מיום ההחלטה תייל יעלה ייצוג האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה ל- 8% ובתום 5 שנים יעלה ל- 10%. אולם, בשנת 2004 וכאשר אחוז האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה נשאר כמעט על כנו, אישרה הממשלה בהחלטתה מיום 12.3.06 (החלטה מס' 4729) כי בין השנים 2006-2008 תקצה נציבות שירות המדינה מידי שנה 37.5 משרות חדשות שיאושו ע"י מועמדים כשירים מקרב האוכלוסייה הערבית. גם החלטה זו לא הניבה פרי ואחוז הערבים בכלל והנשים הערביות בפרט בקרב העובדים בשירות המדינה נותר כמעט ללא שינוי. מספר חודשים לאחר מכן ובהחלטת הממשלה מס' 414 הוחלט להאריך בשנתיים נוספים את היעדים שנקבעו ואושרו בהחלטת הממשלה מס' 1402 מיום 27.1.04. היינו, במקום להגיע ליעד 8% של עובדים ערבים בשירות המדינה עד 2008 ו- 10% 2009, נקבע כי היעד יוארך עד ל- 2008 ו- 2010 בהתאמה. למרות זאת, גם החלטה 414 לא מומשה ובתאריך 11.11.07 אישרה הממשלה פעם נוספת בהחלטה מס' 2579 את הארכת מימוש היעד של 10% ייצוג לאוכלוסייה הערבית בשירות המדינה עד לשנת 2012.
8. יוצא, כי למרות החובה החקוקה המחייבת להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ולבני שני המינים ולמרות אישורן של החלטות שונות ע"י הממשלה, אין שינוי בייצוגן של נשים ערביות בשירות המדינה בכלל ובמשרד לתשתיות לאומיות בפרט. החלטות הממשלה רוקנו מתוכן והפכו לאות מתה. כך למשל, לפי דו"ח נציבות שירות המדינה לשנת 2006 נתקבלו במשרד לתשתיות לאומיות 22 עובדים חדשים מהם 4 גברים ערבים אך לא נתקבלה אף אשה ערבייה וזאת למרות העדר מוחלט של ייצוגן בקרב עובדי המשרד.
9. למותר לציין, כי קליטת גברים ערבים בלבד למשרד לתשתיות לאומיות, אינה מוציאה ידי חובתכם במילוי אחרי חובת הבטחת ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ומוטלת עליכם החובה להשקיע מאמצים נמרצים להבטחת ייצוגן של הנשים הערביות בהיותן קבוצה מוחלשת בתוך האוכלוסייה הערבית, אחרת לא רק שיהיה לכם יד בהפליית האוכלוסייה הערבית לעומת היהודית אלא גם בהפליה בין שני המינים בקרב האוכלוסייה הערבית.

10. לאור האמור לעיל, נא להעביר אלינו מידע מפורט אודות יישום החלטות הממשלה שצוינו לעיל והצעדים הננקטים על ידי משרדכם להבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות וכדלקמן :

- א. מי הממונה על ביצוע החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 במשרדכם ;
- ב. מהו התקציב המוקצה לצורך הבטחת יישום ההחלטה ;
- ג. איזה צעדים ננקטו על ידי משרדכם מאז החלטה מס' 1402 ועד היום לקליטת נשים ערביות במשרדכם ;
- ד. מהם הצעדים שהנכם נוקטים כדי להבטיח יישום החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 לצורך הבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות במשרדכם.

לטיפולכם המהיר, אודה.

בכבוד רב,
טאוסן זהר, עורכת-דין

5.3.08

לכבוד	לכבוד
מר חיים פיאלקוף	מר זאב בויס
מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון	שר הבינוי והשיכון
קרית הממשלה	קרית הממשלה
ת.ד. 18110, ירושלים 91180	ת.ד. 18110, ירושלים 91180
ובפקס: <u>02-5847688</u>	ובפקס: <u>02-5824111</u>
שלום רב,	שלום רב,

הנדון: ייצוג הולם לנשים ערביות במשרד השיכון

הריני לפנות אליכם בעניין הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות במשרד השיכון וכדלקמן:

1. בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה "ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדורזים והצירקסים, בשירות המדינה" לשנת 2006 עולה, כי מקרב 730 עובדים במשרד המדע, רק 3 נשים ערביות מועסקות במשרד לעומת 450 נשים יהודיות. היינו, ייצוג הנשים הערביות במשרד השיכון נכון לשנת 2006 עמד על 0.66% מכלל הנשים במשרד ו- 0.41% מכלל העובדים במשרד. יצוין, כי אחוז הגברים הערבים המועסקים במשרד השיכון נכון לשנת 2006 עמד על 0.95%.
2. בכלל, אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה הינו נמוך יחסית ובשנת 2006 הוא הגיע ל- 2% בלבד מכלל המועסקים בשירות המדינה, כאשר אחוזן של הנשים הערביות מכלל האוכלוסייה בישראל הגיע בשנת 2006 ל- 8.2% מכלל האוכלוסייה בישראל ו- 49% מכלל האוכלוסייה הערבית אזרחי ישראל.¹ יודגש, כי בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה אודות ייצוג האזרחים הערבים בשירות המדינה נכון לשנת 2004, עמד אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה על כ- 1.9%. היינו, במהלך השנתיים בין 2004 עד ל- 2006 עלה אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה אך ורק ב- 0.1%! כמו כן, גם ייצוג כלל הערבים המועסקים בשירות המדינה הינו נמוך. בשנת 2006 הגיע אחוז הערבים המועסקים במשרדים השונים בשירות המדינה ל- 5.9% כאשר אחוזן מכלל אוכלוסיית האזרחים עמד בשנת 2006 על כ- 17%.²
3. חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט - 1959 מחייב בסעיף 15א את משרדי הממשלה ליתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים ושל האוכלוסייה הערבית בקרב העובדים

¹ החישוב לא כולל את האוכלוסייה הערבית במרח ירושלים וברמת הגולן.
² החישוב לא כולל את האוכלוסייה הערבית במרח ירושלים וברמת הגולן.

בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך. סעיף 15 א קובע:

(א) בקרב העובדים בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך, יינתן ביטוי הולם, כנסיבות הענין, לייצוגם של בני שני המינים, של אנשים עם מוגבלות, של בני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזית והצירקסית, ושל מי שהוא או שאחד מהוריו נולדו באתיופיה (בחוק זה – ייצוג הולם).

(ב) הממשלה תפעל לקידום ייצוג הולם בקרב העובדים בשירות המדינה כהתאם ליעדים שתקבע, ולשם כך, בין השאר – "...

4. גם בית המשפט העליון הכיר זה מכבר בחובת המוטלת על רשויות המדינה להבטיח ייצוג הולם כאמצעי להעדפה מתקנת לצורך השגת השוויון בין המינים. בית המשפט קבע את חשיבות מימושו של עקרון ההעדפה המתקנת לצורך הבטחת ייצוגה של הקבוצה המוחלשת. כמו כן קבע את חובת רשויות השלטון להבטיח ייצוג הולם לנשים בשירות המדינה כאשר חובה זו מחייבת עשיית מאמצים נמרצים למתן ביטוי הולם לייצוג הנשים בשירות המדינה ותוסיף כי ההפליה נבחנת לפי מבחן התוצאה ולא לפי מבחן הכוונה. גם החובה להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית נקבעה בפסיקת בית המשפט העליון וזאת עוד בטרם יתוקן חוק שירות המדינה (מינויים) ויחייב הבטחת ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית.

ראו: בג"ץ 453/94 שדולת הנשים נגד ממשלת ישראל פד"י מח(5) 501; בג"ץ 2671/98 שדולת הנשים נגד שר העבודה והרווחה, פד"י נב(3) 630; בג"ץ 6924/98 תאגודה לזכויות האזרח נגד ממשלת ישראל, נה(5) 15, 28; בג"ץ 10026/01 עדאלה נגד ראש ממשלת ישראל פ"ד נז(3) 31.

5. יודגש, כי למרות שהוראת סעיף 15 לחוק שירות המדינה מחייבת הבטחת ייצוג הולם הן לקבוצת הנשים והן לאוכלוסייה הערבית, יש לפרש את הוראת החוק הנ"ל כזו המחייבת מתן ביטוי הולם לא רק לכל קבוצה לחוד אם כי שילובן של שתי הקבוצות ביחד, היינו הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות בשירות המדינה.

6. חובת הבטחת הייצוג ההולם הן לנשים והן לקבוצות מיעוט לאומיות, מעוגנת גם באמנות הבינלאומיות השונות לרבות ובמיוחד באמנת הבינלאומית לביעור כל צורות ההפליה נגד נשים משנת 1979 אשר נחתמה ואושררה ע"י ישראל בשנת 1991. במהלך שנת 2005 הוציאה ועדת האו"ם האחראית על יישום האמנה מספר הערות למדינת ישראל, ביניהם הדאגה כי ייצוגן של נשים ערביות בשירותה מדינה הינו נמוך במיוחד, ובלשון הוועדה:

"While noting the increase in the number of women in the Knesset, the Committee remains concerned about the low level of representation of women in decision-making positions in local authorities. It is also concerned that the number of women in high-level positions in the civil service and foreign service remains low. The Committee is further concerned about the

low level of representation of Israeli Arab women in these areas."

(הדגשה לא במקור)

לעיון בהחלטת ועדת האו"ם ראו :

<http://www.adalah.org/features/women/concluding-en-22jul05.pdf>

7. אכן, בשנים האחרונות אישרה הממשלה מספר תוכניות להבטחת ייצוג הולם של האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה וזאת במטרה להביא ליישום החובה להבטחת ייצוג הולם לפי סעיף 15א לעיל. כך למשל, בתאריך 27.1.04 החליטה ועדת השרים לענייני ערבים (החלטה מס' 1402) לדאוג לכך שתוך 3 שנים מיום ההחלטה הנ"ל יעלה ייצוג האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה ל- 8% ובתום 5 שנים יעלה ל- 10%. אולם, בשנת 2004 וכאשר אחוז האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה נשאר כמעט על כנו, אישרה הממשלה בהחלטתה מיום 12.3.06 (החלטה מס' 4729) כי בין השנים 2006-2008 תקצה נציבות שירות המדינה מידי שנה 37.5 משרות חדשות שיאושו ע"י מועמדים כשירים מקרב האוכלוסייה הערבית. גם החלטה זו לא הניבה פרי ואחוז הערבים בכלל והנשים הערביות בפרט בקרב העובדים בשירות המדינה נותר כמעט ללא שינוי. מספר חודשים לאחר מכן ובהחלטת הממשלה מס' 414 הוחלט להאריך בשנתיים נוספים את היעדים שנקבעו ואושרו בהחלטת הממשלה מס' 1402 מיום 27.1.04. היינו, במקום להגיע ליעד 8% של עובדים ערבים בשירות המדינה עד 2008 ו- 10% 2009, נקבע כי היעד יוארך עד ל- 2008 ו- 2010 בהתאמה. למרות זאת, גם החלטה 414 לא מומשה ובתאריך 11.11.07 אישרה הממשלה פעם נוספת בהחלטה מס' 2579 את הארכת מימוש היעד של 10% ייצוג לאוכלוסייה הערבית בשירות המדינה עד לשנת 2012.

8. יוצא, כי למרות החובה החקוקה המחייבת להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ולבני שני המינים ולמרות אישורן של החלטות שונות ע"י הממשלה, אין שינוי בייצוגן של נשים ערביות בשירות המדינה בכלל ובמשרד השיכון בפרט. החלטות הממשלה רוקנו מתוכן והפכו לאות מתה. כך למשל, לפי דו"ח נציבות שירות המדינה לשנת 2006 נתקבלו במשרד השיכון 24 עובדים חדשים מהם גבר ערבי אחד אך לא נתקבלה אף אשה ערבייה וזאת למרות תת הייצוג שלהן במשרד.

9. למותר לציין, כי קליטת גברים ערבים בלבד למשרד השיכון, אינה מוציאה ידי חובתכם במילוי אחרי חובת הבטחת ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ומוטלת עליכם החובה להשקיע מאמצים נמרצים להבטחת ייצוגן של הנשים הערביות בהיותן קבוצה מוחלשת בתוך האוכלוסייה הערבית, אחרת לא רק שיהיה לכם יד בהפליית האוכלוסייה הערבית לעומת היהודית אלא גם בהפליה בין שני המינים בקרב האוכלוסייה הערבית.

10. לאור האמור לעיל, נא להעביר אלינו מידע מפורט אודות יישום החלטות הממשלה שצוינו לעיל והצעדים הנוקטים על ידי משרדכם להבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות וכדלקמן :

- א. מי הממונה על ביצוע החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 במשרדכם ;
- ב. מהו התקציב המוקצת לצורך הבטחת יישום ההחלטה ;
- ג. איזה צעדים ננקטו על ידי משרדכם מאז החלטה מס' 1402 ועד היום לקליטת נשים ערביות במשרדכם ;
- ד. מהם הצעדים שהנכם נוקטים כדי להבטיח יישום החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 לצורך הבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות במשרדכם.

לטימולכם המהיר, אוזדה.

בכבוד רב,
טאוסן ז'הר, עורכת-דין

5.3.08

לכבוד	לכבוד
מר גבריאל מימון	מר אלי ישי
מנכ"ל משרד התמ"ת	שר התמ"ת
רחוב בנק ישראל 5, ירושלים	רחוב בנק ישראל 5, ירושלים
ובפקס: 02-6662909	ובפקס: 02-6662909
שלום רב,	שלום רב,

הנדון: ייצוג הולם לנשים ערביות במשרד התמ"ת

הריני לפנות אליכם בעניין הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות במשרד התמ"ת וכדלקמן:

1. בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה "ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזים והצירקסים, בשירות המדינה" לשנת 2006 עולה, כי מקרב 1326 עובדים במשרד התמ"ת, רק 11 נשים ערביות מועסקות במשרד לעומת 713 נשים יהודיות. היינו, ייצוג הנשים הערביות במשרד התמ"ת נכון לשנת 2006 עמד על 1.5% מכלל הנשים במשרד ו- 0.82% מכלל העובדים במשרד. יצוין, כי אחוז הגברים הערבים המועסקים במשרד התמ"ת נכון לשנת 2006 עמד על 2.5%.
2. בכלל, אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה הינו נמוך יחסית ובשנת 2006 הוא הגיע ל- 2% בלבד מכלל המועסקים בשירות המדינה, כאשר אחוזן של הנשים הערביות מכלל האוכלוסייה בישראל הגיע בשנת 2006 ל- 8.2% מכלל האוכלוסייה בישראל ו- 49% מכלל האוכלוסייה הערבית אזרחי ישראל.¹ יודגש, כי בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה אודות ייצוג האזרחים הערבים בשירות המדינה נכון לשנת 2004, עמד אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה על כ- 1.9%. היינו, במהלך השנתיים בין 2004 עד ל- 2006 עלה אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה אך ורק כ- 0.1%! כמו כן, גם ייצוג כלל הערבים המועסקים בשירות המדינה הינו נמוך. בשנת 2006 הגיע אחוז הערבים המועסקים במשרדים השונים בשירות המדינה ל- 5.9% כאשר אחוזן מכלל אוכלוסיית האזרחים עמד בשנת 2006 על כ- 17.1%.²
3. חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט – 1959 מחייב בסעיף 15א את משרדי הממשלה ליתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים ושל האוכלוסייה הערבית בקרב העובדים

¹ החישוב לא טלל את האוכלוסייה הערבית במרח ירושלים וברמת הגולן.
² החישוב לא טלל את האוכלוסייה הערבית במרח ירושלים וברמת הגולן.

בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, ככל משרד ובכל יחידת סמך. סעיף 15א קובע:

(א) בקרב העובדים בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך, יינתן ביטוי הולם, בנסיבות הענין, לייצוגם של בני שני המינים, של אנשים עם מוגבלות, של בני האוכלוסייה הערבית, לרבות הזרזית והצירקסית, ושל מי שהוא או שאחד מהוריו נולדו באתיופיה (בחוק זה – ייצוג הולם).

(ב) הממשלה תפעל לקידום ייצוג הולם בקרב העובדים בשירות המדינה בהתאם ליעדים שתקבע, ולשם כך, בין השאר – "...

4. גם בית המשפט העליון הכיר זה מכבר בחובת המוטלת על רשויות המדינה להבטיח ייצוג הולם כאמצעי להעדפה מתקנת לצורך השגת השוויון בין המינים. בית המשפט קבע את חשיבות מימושו של עקרון ההעדפה המתקנת לצורך הבטחת ייצוגה של הקבוצה המותלשת. כמו כן קבע את חובת רשויות השלטון להבטיח ייצוג הולם לנשים בשירות המדינה כאשר חובה זו מחייבת עשיית מאמצים נמרצים למתן ביטוי הולם לייצוג הנשים בשירות המדינה והוסיף כי הפליה נבחנת לפי מבחן התוצאה ולא לפי מבחן הכוונה. גם החובה להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית נקבעה בפסיקת בית המשפט העליון וזאת עוד בטרם יתוקן חוק שירות המדינה (מינויים) ויחייב הבטחת ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית.

ראו: בג"ץ 453/94 שדולת הנשים נגד ממשלת ישראל פד"י מח(5) 501; בג"ץ 2671/98 שדולת הנשים נגד שר העבודה והרווחה, פד"י נב(3) 630; בג"ץ 6924/98 האגודה לזכויות האזרח נגד ממשלת ישראל, נה(5) 15, 28; בג"ץ 10026/01 עדאלה נגד ראש ממשלת ישראל פ"ד נו(3) 31.

5. יודגש, כי למרות שהוראת סעיף 15א לחוק שירות המדינה מחייבת הבטחת ייצוג הולם הן לקבוצת הנשים והן לאוכלוסייה הערבית, יש לפרש את הוראת החוק הנייל כזו המחייבת מתן ביטוי הולם לא רק לכל קבוצה לחוד אם כי שילובן של שתי הקבוצות ביחד, היינו הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות בשירות המדינה.

6. חובת הבטחת הייצוג ההולם הן לנשים והן לקבוצות מיעוט לאומיות, מעוגנת גם באמנות הבינלאומיות השונות לרבות ובמיוחד באמנה הבינלאומית לביעור כל צורות ההפליה נגד נשים משנת 1979 אשר נחתמה ואושררה ע"י ישראל בשנת 1991. במהלך שנת 2005 הוציאה ועדת האו"ם האחראית על יישום האמנה מספר הערות למדינת ישראל, ביניהם הדאגה כי ייצוגן של נשים ערביות בשירותה מדינה הינו נמוך במיוחד, ובלשון הוועדה:

"While noting the increase in the number of women in the Knesset, the Committee remains concerned about the low level of representation of women in decision-making positions in local authorities. It is also concerned that the number of women in high-level positions in the civil service and foreign service remains low. The Committee is further concerned about the

low level of representation of Israeli Arab women in these areas."

(הדגשה לא במקור)

לעיון בהחלטת ועדת האי"ס ראו:

<http://www.adalah.org/features/women/concluding-en-22jul05.pdf>

7. אכן, בשנים האחרונות אישרה הממשלה מספר תוכניות להבטחת ייצוג הולם של האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה וזאת במטרה להביא ליישום החובה להבטחת ייצוג הולם לפי סעיף 15א לעיל. כך למשל, בתאריך 27.1.04 החליטה ועדת השרים לענייני ערבים (החלטה מס' 1402) לדאוג לכך שתוך 3 שנים מיום ההחלטה הנייל יעלה ייצוג האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה ל- 8% ובתום 5 שנים יעלה ל- 10%. אולם, בשנת 2004 וכאשר אחוז האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה נשאר כמעט על כנו, אישרה הממשלה בהחלטתה מיום 12.3.06 (החלטה מס' 4729) כי בין השנים 2006-2008 תקצה נציבות שירות המדינה מידי שנה 37.5 משרות חדשות שיאושו ע"י מועמדים כשירים מקרב האוכלוסייה הערבית. גם החלטה זו לא הניבה פרי ואחוז הערבים בכלל והנשים הערביות בפרט בקרב העובדים בשירות המדינה נותר כמעט ללא שינוי. מספר חודשים לאחר מכן ובהחלטת הממשלה מס' 414 הוחלט להאריך בשנתיים נוספים את היעדים שנקבעו ואושרו בהחלטת הממשלה מס' 1402 מיום 27.1.04. היינו, במקום להגיע ליעד 8% של עובדים ערבים בשירות המדינה עד 2008 ו- 10% 2009, נקבע כי היעד יוארך עד ל- 2008 ו- 2010 בהתאמה. למרות זאת, גם החלטה 414 לא מומשה ובתאריך 11.11.07 אישרה הממשלה פעם נוספת בהחלטה מס' 2579 את הארכת מימוש היעד של 10% ייצוג לאוכלוסייה הערבית בשירות המדינה עד לשנת 2012.
8. יוצא, כי למרות החובה החקוקה המחייבת להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ולבני שני המינים ולמרות אישורן של החלטות שונות ע"י הממשלה, אין שינוי בייצוגן של נשים ערביות בשירות המדינה בכלל ובמשרד התמיית בפרט. החלטות הממשלה רוקנו מתוכן והפכו לאות מתה. כך למשל, לפי דו"ח נציבות שירות המדינה לשנת 2006 נתקבלו במשרד המדע 39 עובדים חודשים מהם 4 גברים ערבים אך לא נתקבלה אף אשה ערבית וזאת למרות תת הייצוג שלהן במשרד.
9. למותר לציין, כי קליטת גברים ערבים בלבד למשרד התמיית, אינה מוציאה ידי חובתכם במילוי אחרי חובת הבטחת ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ומוטלת עליכם החובה להשקיע מאמצים נמרצים להבטחת ייצוגן של הנשים הערביות בהיותן קבוצה מוחלטת בתוך האוכלוסייה הערבית, אחרת לא רק שיהיה לכם יד בהפליית האוכלוסייה הערבית לעומת היהודית אלא גם בהפליה בין שני המינים בקרב האוכלוסייה הערבית.
10. לאור האמור לעיל, נא להעביר אלינו מידע מפורט אודות יישום החלטות הממשלה שצוינו לעיל והצעדים הנוקטים על ידי משרדכם להבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות וכדלקמן:

- א. מי הממונה על ביצוע החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 במשרדכם ;
- ב. מהו התקציב המוקצה לצורך הבטחת יישום ההחלטה ;
- ג. איזה צעדים ננקטו על ידי משרדכם מאז החלטה מס' 1402 ועד היום לקליטת נשים ערביות במשרדכם ;
- ד. מהם הצעדים שהנכם נוקטים כדי להבטיח יישום החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 לצורך הבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות במשרדכם.

לטיפולכם המהיר, אודה.

כבוד רב,
סאוסן זהר, עורכת-דין

לכבוד	לכבוד
מר ירום אריאב	מר רוני בר און
מנכ"ל משרד האוצר	שר האוצר
רחוב קפלן 1, ירושלים	רחוב קפלן 1, ירושלים
ובמקס: 02-6535939	ובמקס: 02-6535958
שלום רב,	שלום רב,

הנדון: ייצוג הולם לנשים ערביות במשרד האוצר

הריני לפנות אליכם בעניין הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות במשרד האוצר וכדלקמן:

1. בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה "ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזים והצירקסים, בשירות המדינה" לשנת 2006 עולה, כי מקרב 954 עובדים במשרד המדע, רק שתי נשים ערביות מועסקות במשרד לעומת 485 נשים יהודיות. היינו, ייצוג הנשים הערביות במשרד האוצר נכון לשנת 2006 עמד על 0.41% מכלל הנשים במשרד ו- 0.2% מכלל העובדים במשרד. יצוין, כי אחוז הגברים הערכים המועסקים במשרד האוצר נכון לשנת 2006 עמד על 1.04%.
2. בכלל, אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה הינו נמוך יחסית ובשנת 2006 הוא הגיע ל- 2% בלבד מכלל המועסקים בשירות המדינה, כאשר אחוזן של הנשים הערביות מכלל האוכלוסייה בישראל הגיע בשנת 2006 ל- 8.2% מכלל האוכלוסייה בישראל ו- 49% מכלל האוכלוסייה הערבית האזרחי ישראל.¹ יודגש, כי בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה אודות ייצוג האזרחים הערבים בשירות המדינה נכון לשנת 2004, עמד אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה על כ- 1.9%. היינו, במהלך השנתיים בין 2004 עד ל- 2006 עלה אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה אך ורק ב- 0.1%! כמו כן, גם ייצוג כלל הערבים המועסקים בשירות המדינה הינו נמוך. בשנת 2006 הגיע אחוז הערבים המועסקים במשרדים השונים בשירות המדינה ל- 5.9% כאשר אחוזן מכלל אוכלוסיית האזרחים עמד בשנת 2006 על כ- 17%.²
3. חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט -- 1959 מחייב בסעיף 15א את משרדי הממשלה ליתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים ושל האוכלוסייה הערבית בקרב העובדים

¹ החשוב לא כולל את האוכלוסייה הערבית במזרח ירושלים וברמת הגולן.
² החשוב לא כולל את האוכלוסייה הערבית במזרח ירושלים וברמת הגולן.

בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך. סעיף 15א קובע:

(א) בקרב העובדים בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך, יינתן ביטוי הולם, בנסיבות הענין, לייצוגם של בני שני המינים, של אנשים עם מוגבלות, של בני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזית והצירקסית, ושל מי שהוא או שאחד מהוריו נולדו באתיופיה (בחוק זה – ייצוג הולם).

(ב) הממשלה תפעל לקידום ייצוג הולם בקרב העובדים בשירות המדינה בהתאם ליעדים שתקבע, ולשם כך, בין השאר – "...

4. גם בית המשפט העליון הכיר זה מכבר בחובת המוטלת על רשויות המדינה להבטיח ייצוג הולם כאמצעי להעדפה מתקנת לצורך השגת השוויון בין המינים. בית המשפט קבע את חשיבות מימושו של עקרון ההעדפה המתקנת לצורך הבטחת ייצוגה של הקבוצה המוחלשת. כמו כן קבע את חובת רשויות השלטון להבטיח ייצוג הולם לנשים בשירות המדינה כאשר חובה זו מחייבת עשיית מאמצים נמרצים למתן ביטוי הולם לייצוג הנשים בשירות המדינה והוסיף כי התפליה נבחנת לפי מבחן התוצאה ולא לפי מבחן הכוונה. גם החובה להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית נקבעה בפסיקת בית המשפט העליון וזאת עוד בטרם יתוקן חוק שירות המדינה (מינויים) ויחייב הבטחת ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית.

ראו: בג"ץ 453/94 שדולת הנשים נגד ממשלת ישראל פד"י מח(5) 501; בג"ץ 2671/98 שדולת הנשים נגד שר העבודה והרווחה, פד"י נב(3) 630; בג"ץ 6924/98 האגודה לזכויות האזרח נגד ממשלת ישראל, נה(5) 15, 28; בג"ץ 10026/01 עדאלה נגד ראש ממשלת ישראל פ"ד נז(3) 31.

5. יודגש, כי למרות שהוראת סעיף 15א לחוק שירות המדינה מחייבת הבטחת ייצוג הולם הן לקבוצת הנשים והן לאוכלוסייה הערבית, יש לפרש את הוראת החוק הנ"ל כזו המחייבת מתן ביטוי הולם לא רק לכל קבוצה לחוד אם כי שילובן של שתי הקבוצות ביחד, היינו הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות בשירות המדינה.

6. חובת הבטחת הייצוג ההולם הן לנשים והן לקבוצות מיעוט לאומיות, מעוגנת גם באמנות הבינלאומיות השונות לרבות ובמיוחד באמנה הבינלאומית לביעור כל צורות ההפליה נגד נשים משנת 1979 אשר נחתמה ואושררה ע"י ישראל בשנת 1991. במהלך שנת 2005 הוציאה ועדת האו"ם האחראית על יישום האמנה מספר הערות למדינת ישראל, ביניהם הדאגה כי ייצוגן של נשים ערביות בשירותה מדינה הינו נמוך במיוחד, ובלשון הוועדה:

"While noting the increase in the number of women in the Knesset, the Committee remains concerned about the low level of representation of women in decision-making positions in local authorities. It is also concerned that the number of women in high-level positions in the civil service and foreign service remains low. The Committee is further concerned about the

low level of representation of Israeli Arab women in these areas."

(חדגשה לא במקור)

לעיון בהחלטת ועדת האו"ם ראו:

<http://www.adalah.org/features/women/concluding-en-22jul05.pdf>

7. אכן, בשנים האחרונות אישרה הממשלה מספר תוכניות להבטחת ייצוג הולם של האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה וזאת במטרה להביא ליישום החובה להבטחת ייצוג הולם לפי סעיף 15א לעיל. כך למשל, בתאריך 27.1.04 החליטה ועדת השרים לענייני ערבים (החלטה מס' 1402) לדאוג לכך שתוך 3 שנים מיום ההחלטה הנייל יעלה ייצוג האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה ל- 8% ובתום 5 שנים יעלה ל- 10%. אולם, בשנת 2004 וכאשר אחוז האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה נשאר כמעט על כנו, אישרה הממשלה בהחלטתה מיום 12.3.06 (החלטה מס' 4729) כי בין השנים 2006-2008 תקצה נציבות שירות המדינה מידי שנה 37.5 משרות חדשות שיאושו ע"י מועמדים כשירים מקרב האוכלוסייה הערבית. גם החלטה זו לא הניבה פרי ואחוז הערבים בכלל והנשים הערביות בפרט בקרב העובדים בשירות המדינה נותר כמעט ללא שינוי. מספר חודשים לאחר מכן ובהחלטת הממשלה מס' 414 הוחלט להאריך בשנתיים נוספים את היעדים שנקבעו ואושרו בהחלטת הממשלה מס' 1402 מיום 27.1.04. היינו, במקום להגיע ליעד 8% של עובדים ערבים בשירות המדינה עד 2008 ו- 10% 2009, נקבע כי היעד יוארך עד ל- 2008 ו- 2010 בהתאמה. למרות זאת, גם החלטה 414 לא מומשה ובתאריך 11.11.07 אישרה הממשלה פעם נוספת בהחלטת מס' 2579 את הארכת מימוש היעד של 10% ייצוג לאוכלוסייה הערבית בשירות המדינה עד לשנת 2012.
8. יוצא, כי למרות החובה החקוקה המחייבת להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ולכני שני המינים ולמרות אישורן של החלטות שונות ע"י הממשלה, אין שינוי בייצוגן של נשים ערביות בשירות המדינה בכלל ובמשרד האוצר בפרט. החלטות הממשלה רוקנו מתוכן והפכו לאות מתה. כך למשל, לפי דו"ח נציבות שירות המדינה לשנת 2006 נתקבלו במשרד האוצר 74 עובדים חדשים מהם שני גברים ערבים אך נתקבלה רק אשה ערבייה אחת וזאת למרות תת הייצוג שלהן במשרד.
9. למותר לציין, כי קליטת גברים ערבים בלבד למשרד האוצר, אינה מוציאה ידי חובתכם במילוי אחרי חובת הבטחת ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ומוטלת עליכם החובה להשקיע מאמצים נמרצים להבטחת ייצוגן של הנשים הערביות בהיותן קבוצה מוחלשת בתוך האוכלוסייה הערבית, אחרת לא רק שיהיה לכם יד בהפליית האוכלוסייה הערבית לעומת היהודית אלא גם בהפליה בין שני המינים בקרב האוכלוסייה הערבית.
10. לאור האמור לעיל, נא להעביר אלינו מידע מפורט אודות יישום החלטות הממשלה שצוינו לעיל והצעדים הננקטים על ידי משרדכם להבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות וכדלקמן:

- א. מי הממונה על ביצוע החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 במשרדכם ;
- ב. מהו התקציב המוקצה לצורך הבטחת יישום החלטה ;
- ג. איזה צעדים ננקטו על ידי משרדכם מאז החלטה מס' 1402 ועד היום לקליטת נשים ערביות במשרדכם ;
- ד. מהם הצעדים שהנכם נוקטים כדי להבטיח יישום החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 לצורך הבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות במשרדכם.

לטיפולכם המהיר, אודה.

בכבוד רב,
סאוסן זהר, עורכת-דין

5.3.08

לכבוד	לכבוד
מר גדעון סיטרמן	מר שאול מופז
מנכ"ל משרד התחבורה	שר התחבורה
בנק ישראל 5, ת.ד. 867	בנק ישראל 5, ת.ד. 867
ירושלים	ירושלים
ובפקס: 02-6663033	ובפקס: 02-6663009
שלום רב,	שלום רב,

הנדון: ייצוג הולם לנשים ערביות במשרד התחבורה

הריני לפנות אליכם בעניין הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות במשרד התחבורה וכדלקמן:

1. בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה "ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזים והצירקסים, בשירות המדינה" לשנת 2006 עלה, כי מקרב 881 עובדים במשרד התחבורה, רק שתי נשים ערביות מועסקות במשרד לעומת 426 נשים יהודיות. היינו, ייצוג הנשים הערביות במשרד התחבורה נכון לשנת 2006 עמד על 0.46% מכלל הנשים במשרד ו- 0.22% מכלל העובדים במשרד. יצוין, כי אחוז הגברים הערבים המועסקים במשרד התחבורה נכון לשנת 2006 עמד על 2.15%.
2. בכלל, אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה הינו נמוך יחסית ובשנת 2006 הוא הגיע ל- 2% בלבד מכלל המועסקים בשירות המדינה, כאשר אחוזן של הנשים הערביות מכלל האוכלוסייה בישראל הגיע בשנת 2006 ל- 8.2% מכלל האוכלוסייה בישראל ו- 49% מכלל האוכלוסייה הערבית אזרחי ישראל.¹ יודגש, כי בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה אודות ייצוג האזרחים הערבים בשירות המדינה נכון לשנת 2004, עמד אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה על כ- 1.9%. היינו, כמהלך השנתיים בין 2004 עד ל- 2006 עלה אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה אך ורק ב- 0.1%! כמו כן, גם ייצוג כלל הערבים המועסקים בשירות המדינה הינו נמוך. בשנת 2006 הגיע אחוז הערבים המועסקים במשרדים השונים בשירות המדינה ל- 5.9% כאשר אחוזן מכלל אוכלוסיית האזרחים עמד בשנת 2006 על כ- 17%.²
3. חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט – 1959 מחייב בסעיף 15א את משרדי הממשלה ליתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים ושל האוכלוסייה הערבית בקרב העובדים

¹ הדישים לא כולל את האוכלוסייה הערבית במזרח ירושלים וברמת הגולן.
² הדישים לא כולל את האוכלוסייה הערבית במזרח ירושלים וברמת הגולן.

בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך. סעיף 15א קובע:

(א) בקרב העובדים בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך, יינתן ביטוי הולם, בנסיבות הענין, לייצוגם של בני שני המינים, של אנשים עם מוגבלות, של בני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזית והצ'רקסית, ושל מי שהוא או שאחד מהוריו נולדו באתיופיה (בחוק זה – ייצוג הולם).

(ב) הממשלה תפעל לקידום ייצוג הולם בקרב העובדים בשירות המדינה בהתאם ליעדים שתקבע, ולשם כך, בין השאר – "...

4. גם בית המשפט העליון הכיר זה מכבר בחובת המוטלת על רשויות המדינה להבטיח ייצוג הולם כאמצעי להעדפה מתקנת לצורך השגת השוויון בין המינים. בית המשפט קבע את חשיבות מימושו של עקרון ההעדפה המתקנת לצורך הכטחת ייצוגה של הקבוצה המוחלשת. כמו כן קבע את חובת רשויות השלטון להבטיח ייצוג הולם לנשים בשירות המדינה כאשר חובה זו מחייבת עשיית מאמצים נמרצים למתן ביטוי הולם לייצוג הנשים בשירות המדינה והוסיף כי ההפליה נבחנת לפי מבחן התוצאה ולא לפי מבחן הכוונה. גם החובה להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית נקבעה בפסיקת בית המשפט העליון וזאת עוד בטרם יתוקן חוק שירות המדינה (מינויים) ויחייב הבטחת ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית.

ראו: בג"ץ 453/94 **שדולת הנשים נגד ממשלת ישראל** פד"י מח(5) 501; בג"ץ 2671/98 **שדולת הנשים נגד שר העבודה והרווחה**, פד"י נב(3) 630; בג"ץ 6924/98 **האגודה לזכויות האזרח נגד ממשלת ישראל**, נה(5) 15, 28; בג"ץ 10026/01 **עדאלה נגד ראש ממשלת ישראל** פ"ד נ(3) 31.

5. יודגש, כי למרות שהוראת סעיף 15א לחוק שירות המדינה מחייבת הבטחת ייצוג הולם הן לקבוצת הנשים והן לאוכלוסייה הערבית, יש לפרש את הוראת החוק הניל כזו המחייבת מתן ביטוי הולם לא רק לכל קבוצה לחוד אם כי שילובן של שתי הקבוצות ביחד, היינו הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות בשירות המדינה.

6. חובת הכטחת הייצוג ההולם הן לנשים והן לקבוצות מיעוט לאומיות, מעוגנת גם באמנות הבינלאומיות השונות לרבות ובמיוחד באמנה הבינלאומית לביעור כל צורות ההפליה נגד נשים משנת 1979 אשר נחתמה ואושררה ע"י ישראל בשנת 1991. במהלך שנת 2005 הוציאה ועדת האו"ם האחראית על יישום האמנה מספר הערות למדינת ישראל, ביניהם הדאגה כי ייצוגן של נשים ערביות בשירותה מדינה הינו נמוך במיוחד, ובלשון הוועדה:

"While noting the increase in the number of women in the Knesset, the Committee remains concerned about the low level of representation of women in decision-making positions in local authorities. It is also concerned that the number of women in high-level positions in the civil service and foreign service remains low. **The Committee is further concerned about the**

low level of representation of Israeli Arab women in these areas."

(הדגשה לא במקור)

לעיון בהחלטת ועדת האו"ם ראו:

<http://www.adalah.org/features/women/concluding-en-22jul05.pdf>

7. אכן, בשנים האחרונות אישרה הממשלה מספר תוכניות להבטחת ייצוג הולם של האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה וזאת במטרה להביא ליישום החובה להבטחת ייצוג הולם לפי סעיף 15א לעיל. כך למשל, בתאריך 27.1.04 החליטה ועדת השרים לענייני ערבים (החלטה מס' 1402) לדאוג לכך שתוך 3 שנים מיום ההחלטה הני"ל יעלה ייצוג האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה ל- 8% ובתום 5 שנים יעלה ל- 10%. אולם, בשנת 2004 וכאשר אחוז האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה נשאר כמעט על כנו, אישרה הממשלה בהחלטתה מיום 12.3.06 (החלטה מס' 4729) כי בין השנים 2006-2008 תקצה נציבות שירות המדינה מידי שנה 37.5 משרות חדשות שיאושו ע"י מועמדים כשירים מקרב האוכלוסייה הערבית. גם החלטה זו לא הניבה פרי ואחוז הערבים בכלל והנשים הערביות בפרט בקרב העובדים בשירות המדינה נותר כמעט ללא שינוי. מספר חודשים לאחר מכן ובהחלטת הממשלה מס' 414 הוחלט להאריך בשנתיים נוספים את היעדים שנקבעו ואושרו בהחלטת הממשלה מס' 1402 מיום 27.1.04. היינו, במקום להגיע ליעד 8% של עובדים ערבים בשירות המדינה עד 2008 ו- 10% 2009, נקבע כי היעד יוארך עד ל- 2008 ו- 2010 בהתאמה. למרות זאת, גם החלטה 414 לא מומשה ובתאריך 11.11.07 אישרה הממשלה פעם נוספת בהחלטה מס' 2579 את הארכת מימוש היעד של 10% ייצוג לאוכלוסייה הערבית בשירות המדינה עד לשנת 2012.
8. יוצא, כי למרות החובה התקוקה המחייבת להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ולבני שני המינים ולמרות אישורן של החלטות שונות ע"י הממשלה, אין שינוי בייצוגן של נשים ערביות בשירות המדינה בכלל ובמשרד התחבורה בפרט. החלטות הממשלה רוקנו מתוכן והפכו לאות מתה. כך למשל, לפי דו"ח נציבות שירות המדינה לשנת 2006 נתקבלו במשרד התחבורה 40 עובדים חדשים 3 גברים ערבים אך לא נתקבלה אף אשה ערבייה וזאת למרות תת הייצוג שלהן במשרד.
9. למותר לציין, כי קליטת גברים ערבים בלבד למשרד התחבורה, אינה מוציאה ידי חובתכם במילוי אחרי חובת הבטחת ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ומוטלת עליכם החובה להשקיע מאמצים נמרצים להבטחת ייצוגן של הנשים הערביות בחיון קבוצה מוחלטת בתוך האוכלוסייה הערבית, אחרת לא רק שיהיה לכם יד בהפליית האוכלוסייה הערבית לעומת היהודית אלא גם בהפליה בין שני המינים בקרב האוכלוסייה הערבית.
10. לאור האמור לעיל, נא להעביר אלינו מידע מפורט אודות יישום החלטות הממשלה שצוינו לעיל והצעדים הנוקטים על ידי משרדכם להבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות וכדלקמן:

- א. מי הממונה על ביצוע החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 במשרדכם ;
- ב. מהו התקציב המוקצה לצורך הבטחת יישום ההחלטה ;
- ג. איזה צעדים ננקטו על ידי משרדכם מאז החלטה מס' 1402 ועד היום לקליטת נשים ערביות במשרדכם ;
- ד. מהם הצעדים שהנכם נוקטים כדי להבטיח יישום החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 לצורך הבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות במשרדכם.

לטיפולכם המהיר, אודה.

בכבוד רב,
סאוסן זהר, עורכת-דין

5.3.08

לכבוד	לכבוד
ד"א יואב רוזן	מר גאלב מג'אדלה
מנכ"ל משרד המדע	שר המדע
הקרייה המזרחית, בניין ג'	הקרייה המזרחית, בניין ג'
ת.ד. 49100, ירושלים 91490	ת.ד. 49100, ירושלים 91490
ובפקס: 02-5825581	ובפקס: 02-5811613
שלום רב,	שלום רב,

הנדון: ייצוג הולם לנשים ערביות במשרד המדע

הריני לפנות אליכם בעניין הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות במשרד המדע וכדלקמן:

1. בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה "ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזים והצ'רקסים, בשירות המדינה" לשנת 2006 עולה, כי מקרב 108 עובדים במשרד המדע, רק אשה ערבייה אחת מועסקת במשרד לעומת 71 נשים יהודיות. היינו, ייצוג הנשים הערביות במשרד המדע נכון לשנת 2006 עמד על 1.4% מכלל הנשים במשרד ו- 0.92% מכלל העובדים במשרד. יצוין, כי אחוז הגברים הערבים המועסקים במשרד המדע נכון לשנת 2006 עמד על 8.3%.
2. בכלל, אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה הינו נמוך יחסית ובשנת 2006 הוא הגיע ל- 2% בלבד מכלל המועסקים בשירות המדינה, כאשר אחוזן של הנשים הערביות מכלל האוכלוסייה בישראל הגיע בשנת 2006 ל- 8.2% מכלל האוכלוסייה בישראל ו- 49% מכלל האוכלוסייה הערבית אזרחי ישראל.¹ יודגש, כי בהתאם לדו"ח נציבות שירות המדינה אודות ייצוג האזרחים הערבים בשירות המדינה נכון לשנת 2004, עמד אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה על כ- 1.9%. היינו, במהלך השנתיים בין 2004 עד ל- 2006 עלה אחוז הנשים הערביות המועסקות בשירות המדינה אך ורק ב- 0.1%! כמו כן, גם ייצוג כלל הערבים המועסקים בשירות המדינה הינו נמוך. בשנת 2006 הגיע אחוז הערבים המועסקים במשרדים השונים בשירות המדינה ל- 5.9%. כאשר אחוזן מכלל אוכלוסיית האזרחים עמד בשנת 2006 על כ- 17%.²

¹ החישוב לא כולל את האוכלוסייה הערבית במזרח ירושלים וברמת הגולן.
² החישוב לא כולל את האוכלוסייה הערבית במזרח ירושלים וברמת הגולן.

3. חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט - 1959 מחייב בסעיף 15א את משרדי הממשלה ליתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים ושל האוכלוסייה הערבית בקרב העובדים בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך. סעיף 15א קובע:

(א) בקרב העובדים בשירות המדינה, בכלל הדרגות והמקצועות, בכל משרד ובכל יחידת סמך, ייתן ביטוי הולם, בנסיבות הענין, לייצוגם של בני שני המינים, של אנשים עם מוגבלות, של בני האוכלוסייה הערבית, לרבות הדרוזית והצ'רקסית, ושל מי שהוא או אחד מהוריו נולדו בארץ (כחוק זה - ייצוג הולם).

(ב) הממשלה תפעל לקידום ייצוג הולם בקרב העובדים בשירות המדינה בהתאם ליעדים שתקבע, ולשם כך, בין השאר - "...

4. גם בית המשפט העליון הכיר זה מכבר בחובת המוטלת על רשויות המדינה להבטיח ייצוג הולם כאמצעי להעדפה מתקנת לצורך השגת השוויון בין המינים. בית המשפט קבע את חשיבות מימושו של עקרון ההעדפה המתקנת לצורך הבטחת ייצוגה של הקבוצה המוחלשת. כמו כן קבע את חובת רשויות השלטון להבטיח ייצוג הולם לנשים בשירות המדינה כאשר חובה זו מחייבת עשיית מאמצים נמרצים למתן ביטוי הולם לייצוג הנשים בשירות המדינה והוסיף כי ההפליה נבחנת לפי מבחן התוצאה ולא לפי מבחן הכוונה. גם החובה להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית נקבעה בפסיקת בית המשפט העליון וזאת עוד בטרם יתוקן חוק שירות המדינה (מינויים) ויחייב הבטחת ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית.

ראו: בג"ץ 453/94 שדולת הנשים נגד ממשלת ישראל פד"י מח(5) 501; בג"ץ 2671/98 שדולת הנשים נגד שר העבודה והרווחה, פד"י נב(3) 630; בג"ץ 6924/98 האגודה לזכויות האזרח נגד ממשלת ישראל, נה(5) 15, 28; בג"ץ 10026/01 עדאלה נגד ראש ממשלת ישראל פ"ד נז(3) 31.

5. יודגש, כי למרות שהוראת סעיף 15א לחוק שירות המדינה מחייבת הבטחת ייצוג הולם הן לקבוצת הנשים והן לאוכלוסייה הערבית, יש לפרש את הוראת החוק הני"ל כזו המחייבת מתן ביטוי הולם לא רק לכל קבוצה לחוד אם כי שילובן של שתי הקבוצות ביחד, היינו הבטחת ייצוג הולם לנשים הערביות בשירות המדינה.

6. חובת הבטחת הייצוג ההולם הן לנשים והן לקבוצות מיעוט לאומיות, מעוגנת גם באמנות הבינלאומיות השונות לרבות ובמיוחד באמנת הבינלאומית לביעור כל צורות ההפליה נגד נשים משנת 1979 אשר נחתמה ואושררה ע"י ישראל בשנת 1991. במהלך שנת 2005 הוציאה ועדת האו"ם האחראית על יישום האמנה מספר הערות למדינת ישראל, ביניהם הדאגה כי ייצוגן של נשים ערביות בשירותה מדינה הינו נמוך במיוחד, ובלשון הוועדה:

"While noting the increase in the number of women in the Knesset, the Committee remains concerned about the low level of representation of women in decision-making positions in local authorities. It is also concerned that the number of women

in high-level positions in the civil service and foreign service remains low. **The Committee is further concerned about the low level of representation of Israeli Arab women in these areas.**"

(הדגשה לא במהור)

לעיון בהחלטת ועדת האו"ם ראו:

<http://www.adalah.org/features/women/concluding-en-22jul05.pdf>

7. אכן, בשנים האחרונות אישרה הממשלה מספר תוכניות להבטחת ייצוג הולם של האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה וזאת במטרה להביא ליישום החובה להבטחת ייצוג הולם לפי סעיף 15א לעיל. כך למשל, בתאריך 27.1.04 החליטה ועדת השרים לענייני ערבים (החלטה מס' 1402) לדאוג לכך שתוך 3 שנים מיום ההחלטה הנייל יעלה ייצוג האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה ל- 8% ובתום 5 שנים יעלה ל- 10%. אולם, בשנת 2004 וכאשר אחוז האוכלוסייה הערבית בשירות המדינה נשאר כמעט על כנו, אישרה הממשלה בהחלטתה מיום 12.3.06 (החלטה מס' 4729) כי בין השנים 2006-2008 תקצה נציבות שירות המדינה מידי שנה 37.5 משרות חדשות שיאושו ע"י מועמדים כשירים מקרב האוכלוסייה הערבית. גם החלטה זו לא הניבה פרי ואחוז הערבים בכלל והנשים הערביות בפרט בקרב העובדים בשירות המדינה נותר כמעט ללא שינוי. מספר חודשים לאחר מכן ובהחלטת הממשלה מס' 414 הוחלט להאריך בשנתיים נוספים את היעדים שנקבעו ואושרו בהחלטת הממשלה מס' 1402 מיום 27.1.04. היינו, במקום להגיע ליעד 8% של עובדים ערבים בשירות המדינה עד 2008 ו- 10% 2009, נקבע כי היעד יוארך עד ל- 2008 ו- 2010 בהתאמה. למרות זאת, גם החלטה 414 לא מומשה ובתאריך 11.11.07 אישרה הממשלה פעם נוספת בהחלטה מס' 2579 את הארכת מימוש היעד של 10% ייצוג לאוכלוסייה הערבית בשירות המדינה עד לשנת 2012.
8. יוצא, כי למרות החובה החקוקה המחייבת להבטיח ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ולבני שני המינים ולמרות אישורן של החלטות שונות ע"י הממשלה, אין שינוי בייצוגן של נשים ערביות בשירות המדינה בכלל ובמשרד המדע בפרט. החלטות הממשלה רוקנו מתוכן והפכו לאות מתה. כך למשל, לפי דו"ח נציבות שירות המדינה לשנת 2006 נתקבלו במשרד המדע 8 עובדים חדשים מהם גבר ערבי אחד אך לא נתקבלה אף אשה ערבייה וזאת למרות תת הייצוג שלהן במשרד.
9. למותר לציין, כי קליטת גברים ערבים בלבד למשרד המדע, אינה מוציאה ידי חובתכם במילוי אחרי חובת הבטחת ייצוג הולם לאוכלוסייה הערבית ומוטלת עליכם החובה להשקיע מאמצים נמרצים להבטחת ייצוגן של הנשים הערביות בהיותן סבוצה מוחלטת בתוך האוכלוסייה הערבית, אחרת לא רק שיהיה לכם יד בהפליית האוכלוסייה הערבית לעומת היהודית אלא גם בהפליה בין שני המינים בקרב האוכלוסייה הערבית.

10. לאור האמור לעיל, נא להעביר אלינו מידע ממורט אודות יישום החלטות הממשלה שצוינו לעיל והצעדים הננקטים על ידי משרדכם להבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות וכדלקמן:

- א. מי הממונה על ביצוע החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 במשרדכם;
- ב. מהו התקציב המוקצה לצורך הבטחת יישום ההחלטה;
- ג. איזה צעדים ננקטו על ידי משרדכם מאז החלטה מס' 1402 ועד היום לקליטת נשים ערביות במשרדכם;
- ד. מהם הצעדים שהנכם נוקטים כדי להבטיח יישום החלטות הממשלה, לרבות החלטה מס' 414 לצורך הבטחת ייצוג הולם לנשים ערביות במשרדכם.

לטיפולכם המהיר, אודה.

בכבוד רב,
סאוסן זהר, עורכת-דין